

Dönem : 2
Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 73

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçimlerinde uygulanacak hükümler hakkında kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/100)

T. C.

Başbakanlık

13 . 1 . 1966

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Sayı: 71/247/252

Millet Meclisi Başkanlığına

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 12 . 1 . 1966 tarihinde kararlaştırılan, «Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçimlerinde uygulanacak hükümler hakkında kanun tasarısı» gerekçesiyle birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim .

Süleyman Demirel
Başbakan

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ ÜYELERİNİN SEÇİMLERİNDE UYGULANACAK HÜKÜMLER HAKKINDA KANUN TASARISI GEREKÇESİ

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçimleri ile ilgili mevzuatımızı üç anakanun düzenlemektedir. 1961 senesinde Kurucu Meclis tarafından kabul edilen 298 sayılı Seçimlerin temel hükümleri ve seçmen kütükleri hakkındaki, 304 sayılı Cumhuriyet Senatosu üyelerinin seçimi, 306 sayılı Milletvekili seçimi kanunları, yürürlüğe girdikten sonra yapılan ilk Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerine kadar, değişikliklere tabi tutulduğa gibi, 298 sayılı Kanuna da bazı hükümler eklenmiş, ancak bu değişiklik ve ilâvelerin, bahis konusu kanunların kabul ettiği genel seçim prensiplerine bir etkisi olmamıştır. Buna mukabil ilk Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin yapılmasını takiben, Cumhuriyet Senatosu üyelerinin üçte birinin yenilenmesi için 304 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin 2 nci fıkrasıyla tesbit edilmiş bulunan oy verme gününe takaddüm eden bir tarihte, «17 . 4 . 1964 gün ve 447 sayılı» Kanunla, (Yapısındaki ve kuruluşundaki farklılıklarından dolayı bir istikrar unsuru hüviyetini taşıyan - Anayasa Komisyonu, Temsilciler Meclisi T. Sayı: 35, sayfa 5) Cumhuriyet Senatosu üyelerinin seçiminde uygulanan çoğunluk usulü terk edilerek, nispi temsil esası benimsenmiştir. Diğer taraftan 20 . 2 . 1965 tarihinde yürürlüğe giren 533 ve 20.7.1965 tarihinde yürürlüğe giren 656 sayılı kanunlarla, millî bakıyeler sistemi ve müşterek oy puslası usulü seçim mevzuatımıza ithal edilmiştir.

Son uygulamada açıkça mahzurları görülen millî bakıyeler sistemi ile müşterek oy puslası usulünün terki ve Anayasamızın ruh ve mânasına uygun olarak Senato seçimlerinin ekseriyet usulüne iadesi, ayrıca oy verme gününden önceki 20 nci gün akşamına kadar kesinleşmesi gereken seçmen kütüklerine, seçmenlerin kaydedilme imkânını sağlamak üzere işbu tasarı hazırlanmış bulunmaktadır.

A) Tasarının ilkeleri

1. Tasarı, Cumhuriyet Senatosu üyelerinin seçiminde, 1961 yılında yürürlüğe giren 304 sayılı Kanunun kabul ettiği çoğunluk sistemini, yeniden benimsemiş bulunmaktadır.

304 sayılı Kanunun tedvini sırasında, Cumhuriyet Senatosu üyelerinin seçiminde hangi sistemin uygulanması gerektiği konusu etraflıca müzakere edilmiş ve neticede, Cumhuriyet Senatosunun

teşekkülü, yetkileri, üyelerinin vasıfları göz önünde tutulup, bir seçim çevresi olan illerimizden 24 ünün birer, 25 inin ikişer üye çıkaracağı da hesaba katılarak, bu seçimlerin ekseriyet usulü ile yapılmasının faydalı görüldüğü, Seçim Komisyonunun raporunda ifade edilmiştir.

Hal böyle iken, her hangi bir sakıncası veya aksıyan yönü henüz tesbit edilmeden, daha ilk uygulanmasını mütaakıp, mevcut sistemin değiştirilmesi, yine komisyon raporunda belirtilen memleket gerçeklerine uygun düşmemiştir.

304 sayılı Kanunu tadil eden 447 sayılı Kanunun gerekçesinde; ne sebeplerle çoğunluk usulünün terk edilerek, nispi temsil esasına dönüldüğü açıkça belirtilmemiş, özellikle birer üye çıkaran 24 ilimizde çoğunluk usulünün uygulanması zorunluluğu, Millet Meclisi Adalet Komisyonunun raporunda değinildiğinin aksine, 447 sayılı Kanunun, dayandığı en belirli sebeplerden birini mesnetsiz bırakmıştır.

Bütün bunlardan başka ve aksine düşünceler hilâfına; 69, 70, 71 ve 72 nci maddelerine ait, tasarının gerekçe kısmının tetkikinde açıkça görüleceği üzere, Anayasamız, Cumhuriyet Senatosu üyelerinin seçilme usullerine de ışık tutmuş bulunmaktadır.

Nitekim, gerekçe kısmında aynen ifade edildiği üzere :

«Millet Meclisinden farklı bir seçim sistemi ile seçilen ve kamu oyunun istikametlerini daha nüanse hale getiren Cumhuriyet Meclisi bu faydayı sağlayacaktır.»

«Temsil müessesesindeki basite irca etme temayülünü kısmen tadil etmek ve beşeri nüansları belirtmek bakımından, adayın şahsiyetine daha fazla yer verecek bir seçim sisteminin uygulanmasına imkân verecek bir üye sayısı tesbit edilmiştir.»

«Gerçekten seçim çevrelerinde daha az sayıda aday olacağından, seçimlerin şahıslar bakımından tercihlerinde daha fazla imkâna sahibolacakları bedihidir.»

«Bu bakımdan, seçiminde, şahsiyetin önemli bir rol oynadığı Cumhuriyet Meclisi Üyesi, parti disiplini bakımından daha fazla serbestliğe sahibolacaktır.»

Şeklindeki ifade tarzından, Cumhuriyet Senatosu üyelerinin milletvekillerinden farklı bir seçim sistemi ile seçilmeleri gerektiği ve parti listelerinin tüm halinde bahis konusu olduğu nispi temsil yerine, adayın şahsiyetine önem verecek ve seçmenleri şahıslar bakımından tercihlerinde daha fazla imkâna sahip bırakacak, diğer bir sistemin uygulanması icabettiği ve bu sebeplerle ki, Temsilciler Meclisi tarafından 304 ve 306 sayılı kanunların değişik seçim sistemlerinin gereği olarak tedvin edildikleri tereddütsüz anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, Cumhuriyet Senatosu üyelerinin seçiminde, seçmenin partiden ziyade adayın kişiliğini göz önünde tutarak ve dilediğinde karma liste de yaparak, seçme hakkını kullanmasına imkân verilmesi, bir anayasa icabı olarak tezahür ettiğinden ve bu esasları kapsıyan sistem de, 447 sayılı Kanunla yapılan değişiklikten önceki 304 sayılı Kanunun ihtiva ettiği sistem olduğundan, tasarı ile bu sistemin yeniden uygulanması sağlanmıştır.

2. Tasarının getirdiği diğer bir esas da, 656 sayılı Kanunla değişik 533 sayılı Kanunun kabul ettiği milli bakıyeler usulünün terk edilerek, 306 sayılı Kanunun kapsadığı sistemin, tercihli oya ilişkin hükümleri haric olmak üzere, yeniden benimsenmiş olmasıdır.

Nispi temsil sisteminde, artan milletvekilliklerinin dağıtılması konusu, 306 sayılı Kanunun tedvini sırasında, Temsilciler Meclisi tarafından her yönü ile görüşülmüş ve bu hususta Komisyon raporunda açıkça ifade edildiği üzere, kabul edilen sistem dışında mevcut usuller ve bu meyanda bakıye oyların, milli seçim çevresinde toplanıp, açık bulunan milletvekilliklerine tevzi şeklinin, yani milli bakıyeler usulünün sakıncaları dikkate alınıp, 306 sayılı Kanunda derpiş edilen en kuvvetli vasati sistemin daha adil ve memleketin bünyesine daha uygun olduğu sonucuna varıldığı belirtildikten sonra, yine aynı gerekçede, listeler arasında adilâne tevzi ve bir hesap ameliyesi ile tatbiki en kolay şeklin, 1961 yılında kabul edilen sistem olduğu ifade edilmiştir.

Her ne kadar milli bakıyeler sistemini kabul eden 533 sayılı Kanunun gerekçesinde, milli iradenin olduğu gibi aksetmesi ve bütün partilerin en adaletli tarzda temsil edilmeleri için öngörü-

len bu sistemin, vatandaşlar arasındaki siyasi barış ve huzuru korumak ve pekleştirmek bakımından, o gün taşıdığı önemin, bütün mülâhazaların üstünde sayılması gerektiği ifade olunmakta ve yasama meclislerindeki görüşmeler sırasında da, bu usulün yalnız lehindeki görüşlere değinilerek, Anayasamızın siyasi partilerin büyüklü küçüklü tarif etmediği, gövdelerinin büyüklüğü ve aldıkları oyların miktarı ne olursa olsun, kanuni hakları çerçevesinde teşekkül eden her siyasi partinin Anayasa muvacehesinde eşit haklara sahibolduğu, evvelki seçimlerde vatandaş oylarının iki bölümde toplanmak istidadını taşıdığı, bununla beraber küçük partilere düşen oyların da önemli olup, bu oyların kaybolmasının millî irade kavramı ile bağdaşmadığı, millî bakiyeler usulünün, istikrar unsuru bütün partilerin yaşamasına imkân vereceği ve seçmen oylarının kaybına imkân bırakmayacağı belirtilmiş de;

Bugün, mevcut seçim sistemlerinin leh ve aleyhindeki görüşler tebellür etmesine rağmen, demokrasiyi uygulayan ülkelerde, muhtelif seçim sistemleri farklı şekilleriyle tatbik edilmektedir. Bu durum karşısında, mevcut seçim sistemlerinden munhasıran birini, yalnız lehinde olan tarafları ile ele alıp, diğerlerinden üstün tutmak gerçeğin tam olarak ifadesi sayılamaz.

Leh ve aleyhindeki fikirler nazara alınıp, hangi seçim sisteminin memleket gerçek ve yararına uygun düşeceği konusu ise, tartışılması her zaman devam edegelecek bir husus bulunmaktadır.

Ancak, bu tasarının hazırlanması sırasında bütün görüşlerle birlikte, millî bakiyeler sisteminin yukarıda özetlenen ve lehinde bulunan fikirler ve özellikle, gerek seçim kanunlarının ve gerekse Anayasamızın tedvini sırasında beliren düşünceler dikkatle göz önünde tutulup, 1961 yılında yürürlüğe konulan kanunlarla kabul edilen esasların memleket yararına daha uygun olduğu sonucuna varılmış ve bu itibarla, 304 ve 306 sayılı kanunların, bilâhara yapılan tadillerden önceki şekilleriyle yürürlüğe konulması zımında hüküm sevk edilmiştir.

Filhakika, siyasi partilerin program ve tutumlarıyla vatandaş tarafından benimsendikleri nisbette ve zaman bahis konusu olmadan kuvvetli hale gelip kendilerini parlâmentoda daha fazla üye ile temsil etmelerine bizzat millî irade yol açacağından, bu tarz yerine, yalnız lehindeki fikirlerle savunulan, ancak uygulanması zor ve yanıltıcı, millî iradenin tecellisini geçiktirici, bakıye oyların kıymetlendirilmesi bakımından eşitsiz ve oy kaybına sebebiyet verilmemesi amacı güdüldükçe; çevrelere bölünmüş seçim düzenini bir çevre kabul edip, başka bir çevre adaylarının diğer bir çevreden seçilmiş bulunmalarına müncer olan millî bakiyeler sisteminin, tatbikatta memleket gerçek ve yararlarına uygun düşmediği hususu da, bir vâkıa olarak anlaşılmıştır.

Ayrıca bu sakıncaları yanında, 306 sayılı Kanunun hem siyasi partiler ve hem de bağımsız adaylar yönünden baraj sistemi ile öngördüğü eşitlik, bu defa bağımsız adaylar aleyhine bozulmuş ve ezcümle, son seçimlerde geçerli oyların 2,24 ve 2,97 sini topluyabilen Siyasi Partiler Millet Meclisinde üyeye sahibolurken, oyların 3,19 una tekabül eden 296 528 geçerli oy, bir oyun kaybedilmemesi düşüncesine rağmen, nispî temsil esasının bir gereği olarak bizzarure değerlendirilememiş, hususiyle başka çevre adaylarını, siyasi partilerin genel merkezlerindeki yetkili organlarca belli edilmesi üzerine, milletvekilleri olarak gören bir çevrenin seçmenleri de tatmin olamamışlardır.

3. Tasarı ile, birleşik oy puslası usulü kaldırılmıştır.

Yararlı yönü bulunmamakla beraber, son seçimlerde 441 115 seçmen oyunun geçerli sayılmamasında en başta gelen nedenlerden biri olan ve seçim giderlerini çoğaltması yanında, seçim kanunlarındaki bâzı sürelerin artırılmasına yol açan; düzenlenmesi, bastırılması ve dağıtılması konularında Yüksek Seçim Kuruluna gereksiz görevler tahmil eden, seçmenleri yanıltan, özellikle bir siyasi partinin puslasında, belirli bir yere basılmak suretiyle, oy vereni belli edebilecek sakıncaları bulunan birleşik oy puslası usulü yerine, 298 sayılı Kanunun bununla ilgili 78 ve 103 ncü maddelerindeki değişikliğin kaldırılması suretiyle, durum eski haline ifrağ edilmiştir.

4. Son Milletvekili genel seçimlerinde, seçmen niteliğini haiz oldukları halde, oyunu, kullanamayan 3 931 075 seçmenin mevcudiyeti göz önünde tutularak, bunun en başta gelen neden-

lerinin, kütükler kesinleştikten sonra türlü sebeplerle yapılan yer değiştirmelerden ileri geldiği sonucuna varılmış, bu mahzurları bertaraf etmek üzere tasarının 3 ncü maddesiyle, 298 sayılı Kanununun 46 ncü maddesine iki bent ilâve edilmiştir.

Maddenin (a) bendi, kesinleşmiş bulunan kütüklere kaydedilmeyen ve seçmen niteliğini sahip vatandaşların; (b) bendi ise, kütüklere kaydedildikten sonra görev sebebiyle başka seçim bölgesine nakleden seçmen ve bunun seçme niteliğine haiz aile fertlerinin oy kullanabilmelerini sağlamak üzere sevk edilmiştir.

(B) Madde gerekçeleri

Madde 1. — Tasarının 1 nci maddesi; genel gerekçe kısmında özetlenen amaçları sağlamak üzere, 304 sayılı Cumhuriyet Senatosu üyelerinin seçimi kanununu değiştiren 447 sayılı Kanunla; 298, 304, 306 sayılı kanunları tadil eden 533 ve 656 sayılı kanunların belirli maddelerini yürürlükten kaldırmaktadır.

Madde 2. — Genel olara, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçiminde uygulanacak hükümleri göstermektedir.

2 nci maddeinin (a) bendi; 1 nci maddenin (a) ve (b) bentleri gereğince 533 ve 656 sayılı kanunların yürürlükten kaldırılan maddeleri dışında, tasarının öngördüğü seçim sistemleri ile gelişik bulunmayan ve bir ihtiyacı karşılıyan 533 sayılı Kanununun 1, 2, 5, 10 ve değişik şekli ile 6 ve 11 nci maddelerinin ve 656 sayılı Kanununun 8, 11 ve 14 ncü maddelerinin, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçimlerinde uygulanacağını hüküm altına almıştır.

Cumhuriyet Senatosu ve Milletvekili Seçimi kanunlarında önseçimlerle ilgili hükümlerin belli edilmesine kadar, Siyasi Partiler Kanununda yer alan ve önseçime taallük eden hükümlerin, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri seçimlerinde uygulanmasını sağlamak bakımından, maddenin (b) bendi sevk edilmiş bulunmaktadır.

Maddenin (c) bendi; yukarıdaki (a) ve (b) bendleri ile birlikte, tasarının 3 ilâ 7 nci maddelerinde yer alan hükümlerin ve (Cumhuriyet Senatosu Üyeleri Seçimi Kanununun değiştirilmesine dair 17 . 4 . 1964 gün ve 447 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği yayım tarihi bulunan) 22 Nisan 1964 tarihinden önce yürürlükte olan hükümleriyle; 298, 304 ve 306 sayılı kanunların, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçiminde uygulanmasını sağlamak bakımından sevk edilmiş bulunmaktadır.

Madde 3. — Genel gerekçe kısmının 4 ncü paragrafında açıklandığı şekilde, seçmen oyunun kaybedilmesine meydan verilmemek üzere, 298 sayılı Kanununun 46 ncü maddesine, tasarının işbu 3 ncü maddesi hükmü ile (a) ve (b) bendleri ilâve edilmiş bulunmaktadır.

Madde 4. — 533 sayılı Kanununun 11 nci maddesiyle, 306 sayılı Kanununun tercihli oya ilişkin hükümleri yürürlükten kaldırılmış olduğundan, 306 sayılı Kanununun 33 ncü maddesi, mevcut hükümlerle ahenkli bir hale getirilmek üzere, tasarının 4 ncü maddesi hükmü sevk edilmiştir.

Madde 5. — 533 sayılı Kanununun 6 ncü maddesiyle 306 sayılı Kanununun 10 ncü maddesinin son fıkrası değiştirilmiş olduğundan, aynen muhafaza edilen bu değişikliğe mütenazır olarak 304 sayılı Kanununun 7 ncü maddesinin 2 ncü fıkrası da, bu madde ile değiştirilmiş bulunmaktadır.

Madde 6. — 306 sayılı Kanunun müddetlerle alâkalı hükümlerine mutabakatı teminen, önseçimlerin, oy verme gününden önceki 35 ncü gün yapılacağını öngören değişiklik, tasarının bu maddesi ile sağlanmıştır.

Madde 7. — 304 sayılı Kanuna eklenen iki geçici madde ile; Cumhuriyet Senatosu üyelerinin ikinci üçte birinin yenilenmesi seçimine mahsus olmak üzere, önseçimlere katılacak partili seçmenler hakkında 10 Ekim 1965 tarihinde yapılan milletvekilleri genel seçiminde uygulanan usullerin ve Siyasi Partiler Kanunu geçici 2 nci maddesi hükmünün, keza bu kanunun yürürlüğe girmesini takibedecek Cumhuriyet Senatosu üyelerinin ikinci üçte birinin yenilenmesi seçiminde de uygulanacağı derpiş edilmiştir.

Madde 8. — Siyasi Partiler Kanununa eklenen bu madde ile; siyasi partilerin kendi tüzük ve yönetmeliklerine göre il ve ilçe teşkilâtını kuracak kimselerin o il ve ilçede en az üç aydan

beri ikamet etmeleri gerektiği ve bir siyasi partinin il ve ilçe teşkilâtını kuran kimselerin, aynı partinin diğer bir il ve ilçe teşkilâtını kuramayacakları ve buna aykırı hareket edenler hakkında 3 aydan 6 aya kadar hapis cezası uygulanacağı, tasarının 8 nci maddesi ile öngörülmüş bulunmaktadır.

Madde 9. — Yürürlük tarihini göstermektedir.

Madde 10. — Yürütmekle görevli makamı belirtmektedir.

Geçici Komisyon raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçimlerinde uygulanacak hükümler hakkında kanun tasarısı ve Anayasa, Adalet ve İçişleri komisyonlarından seçilen beşer üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu

Millet Meclisi

Geçici Komisyon

Esas No. : 1/100

Karar No. : 2

22 . 2 . 1966

Yüksek Başkanlığa

Yüksek Meclisin 2 . 2 . 1966 tarih ve 40 nci Birleşiminde kurulmasına karar verilen Geçici Komisyonumuz Sayın Adalet Bakanı Hasan Dincer'in ve Adalet Bakanlığı temsilcisi Ceza İşleri Umum Müdürü Melih Ezgü ile İçişleri Bakanlığı temsilcisi İller İdaresi Genel Müdürlüğü Şube Müdürü Macit Sönmez'in iştirakleri ile, Geçici Komisyonumuza havale edilen «Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçimlerinde uygulanacak hükümler hakkında kanun tasarısı»nı 16.2.1966 tarihinden 17 . 2 . 1966 tarihine kadar devam eden zaman içerisinde müzakere etmiş ve alınan karar gereğince hazırlanmış olan gerekçe ve tasarının Geçici Komisyonumuzca değiştirilerek kabul edilen son şekli ekli olarak sunulmuştur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçimleri 3 temel Kanun ile tanzim edilmiş bulunmaktadır. Bunlardan birincisi seçimlerin temel hükümleri ve seçmen kütüklerine dair olan 298 sayılı Kanundur. İkincisi Cumhuriyet Senatosu üyelerinin seçimini düzenliyen 304 sayılı Kanundur. Üçüncüsü de Milletvekili seçimini tanzim eden 306 sayılı Kanundur.

27 Mayıs İhtilâlini mütaakıp yapılan ilk Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri seçimi, 1961 yılında Kurucu Meclis tarafından tedvin olunan bu 3 temel kanuna istinaden yapılmış ve olumlu sonuçlar vermiştir. Her ne kadar 1961 seçimlerinden önce mezkûr kanunlarda bâzı değişiklikler yapılmış ve bâzı yeni hükümler kanunlara eklenmiş ise de, bu tadil ve ilâvelerin adı geçen kanunların benimsediği genel prensipleri değiştirmedeği aşikârdır. Halbuki 1961 seçimlerinden sonra 17 . 4 . 1964 gün ve 447 sayılı Kanunla 304 sayılı Kanun tadil edilmiş ve Cumhuriyet Senatosu üyelerinin seçiminde uygulanan ekseriyet usulü yerine, nispi temsil usulü kabul edilmiş ve 20 . 2 . 1965 tarihinde yürürlüğe giren 533 ve 20 . 7 . 1965 tarihinde yürürlüğe giren 656 sayılı kanunlarla da millî bakıyeler sistemi ve müşterek oy pusulası usulü kabul edilerek, seçim sistemlerinde hiçbir aksaklık görülmediği ve bir zaruret de olmadığı halde köklü değişiklikler yapılmış bulunmaktadır.

Bâzı siyasi partilerin temsilcilerinden teşekkül eden ve fakat siyasi partilerin nüfuz ve tesirlerinden, prensip itibariyle âzade, memleket gerçeklerine uygun ve Anayasanın benimsiyeceği prensiplerin ışığı altında bir seçim mevzuatı hazırlamış bulunan Kurucu Meclisin, 1961 seçimlerinde uygulanan prensipleri, bâzı indî mülâhazalarla böylece değiştirilip son 1965 seçimlerinde mahzurları herkesçe kabul edilen millî bakıyeler sistemi ve müşterek oy pusulası usulü, bu kere Anayasanızın ruh ve mânasına ve esprisine uygun tarzda terk edilerek, Senato seçimlerinde ek-

seriyet usulü ve milletvekili seçimlerinde ise tercihli oy puslası hariç D'hont sistemine dönüş komisyonumuzca kabul edilmiş bulunmaktadır.

Hükümet tasarısı 4 ilkeyi ihtiva etmektedir.

Bunlardan birinci ilke : Cumhuriyet Senatosu üyeleri seçiminde 304 sayılı Kanununun 1961 seçimlerinde uygulanan çoğunluk sistemini tasarının benimsemiş bulunmasıdır.

İkinci ilke : 533 sayılı Kanunla kabul edilmiş bulunan, millî bakıyeler usulünün terk edilerek, 306 sayılı Kanununun 1961 seçimlerinde uygulanan nispi sistemin, tercihli oya ilişkin hükümleri hariç, yeniden benimsenmiş olmasıdır.

Üçüncü ilke : Birleşik oy puslası usulü kaldırılmaktadır.

Dördüncü ilke ise : Seçmen niteliğini haiz oldukları halde, oyunu kullanamıyan 4 milyona yakın seçmenin oylarını kullanmalarını temin maksadı ile, tasarının üçüncü maddesi ile getirilmiş yeni hükümlerdir.

Komisyonumuz Hükümet tasarısındaki bu dört ilkedен sonuncusu hariç, ilk üçünü, aşağıdaki sebeplerle benimsemiş bulunmaktadır.

1. Filhakika yukarıda tebarüz ettirildiği üzere Kurucu Meclis, her türlü siyasi mülâhazaların dışında, memleket gerçeklerini, Senatonun fonksiyonu ile teşekkül tarzını nazara alarak, Millet Meclisinin teşkiline dair usulden farklı olarak, çoğunluk sistemini kabul etmiştir. Komisyonumuz da 304 sayılı Kanununun kabul ettiği esaslara dönmekle, bir mânada, Anayasamızın emrini yerine getirmektedir. 69, 70, 71 ve 72 nci maddelerine ait tasarının gerekçe kısmının tetkikinde, açıkça görüleceği üzere Anayasamız, Cumhuriyet Senatosu üyelerinin seçilme usullerine de ışık tutmuştur. Nitekim gerekçede ifade edildiği üzere; «Millet Meclisinden farklı bir seçim sistemi ile seçilen ve kamu oyunun istikâmetlerini daha nüanse hale getiren Cumhuriyet Meclisi bu faydayı sağlayacaktır.» denildiği gibi, şahsiyetin önemli bir rol oynadığı bu Mecliste adayın şahsiyetine daha fazla yer verecek bir sistemin uygulanmasına yol açan ve seçmenlere bunun zaruri icabı karma liste yapma imkânını bahşeden sistemin getirilmesi, Anayasamızın ruhuna uygun bulunmaktadır. Bu arada meseleye ışık tutması bakımından bir hususu da tebarüz ettirmekte fayda mülâhaza olunmuştur.

Kurucu Meclisin Seçim Kanununu hazırlıyan komisyonunun sorduğu yazıyı cevaplandıran Anayasa Komisyonu Başkanı Ord. Prof. Enver Ziya Karal verdiği 26 . 1 . 1961 tarihli cevapta : Komisyonlarımızın Birinci Meclis için seçim sistemi olarak nispi temsil esasını benimsediklerini, İkinci Meclis seçimleri için de nispi çoğunluk sisteminin cari olmasına taraftar olduklarını, ancak bu hususun Anayasada tasrihine lüzum olmayıp, Seçim Kanunundaki sarahatin kâfi bulunduğunu bildirmiştir. Bu yalnız Kurucu Meclisin tasarrufu değil, Anayasamızın ruh ve mânasının ifadesidir. Üzerinde titrediğimiz Anayasamızın ruhunda bu sistem ayrılığı yatmaktadır. Ayrıca bir seçim çevresi olan illerimizden 24 ünün birer, 25 inin ikişer üye çıkaracağı da hesaba katılarak, bu seçimlerin ekseriyet usulü ile yapılmasının faydalı görüldüğü husus da Seçim Komisyonunun raporunda ifadesini bulmuştur.

Bu itibarla Cumhuriyet Senatosu üyelerinin seçiminde 1961 esasına dönülmüş ve 304 sayılı Kanununun ihtiva ettiği sistem komisyonumuzca da benimsenmiş bulunmaktadır.

2. 533 sayılı Kanunun gerekçesinde; millî iradenin olduğu gibi aksetmesi ve bütün partilerin Parlâmentoda en adaletli tarzda temsil edilmeleri için millî bakıyeler sisteminin öngörüldüğü ifade olunmuştur. Bu mütalâa, sadece bakıyeler sisteminin lehine serd edilmiş fikirlerdir. Bir sistemin memleket gerçeklerine uygunluk derecesinin tesbiti bakımından, yalnız lehine olan fikirlerin değil, aleyhteki görüşlerin de tebellür etmesi gerekmektedir. Muhtelif Demokratik memleketlerde çeşitli seçim sistemleri tatbik olunmaktadır. Bunlardan birisinin sadece lehinde olan hususları tebarüz ettirerek diğerlerine üstün tutmak, gerçeğin olduğu gibi ifadesi sayılamaz. Bakıyeler sisteminin uygulanması zor ve yanıltıcı, millî iradenin tecellisini geçiktirici, bakıye oyların kıymetlen-dirilmesi bakımından partiler arasında eşitlikten uzak ve oy kaybına sebebiyet verilmemesi başlıca amacı iken, bağımsız adaylar aleyhine, bu amacını tamamen kaybetmiş bir durum arz etmekte-

dir. Nitekim son seçimlerde geçerli oyların 2,24 ve 2,97 sini toplayabilen siyasi partiler, Millet Meclisinde grup teşkiline imkân bahşedecek ölçüde temsil olunurlarken, oyların 3,19 una tekabül eden 295 528 geçerli oy, bir oyun kaybedilmemesi düşüncesine rağmen, nispi temsilin zaruri icabı olarak değerlendirilememiş olması yanında, başka çevre adaylarının Parti Genel merkezlerince belli edilmesi keyfiyeti de o çevrenin seçmenlerini tatminden uzak bulunmaktadır.

Bu itibarla millî bakıyeler sisteminin tatbikatta, memleket gerçek ve yararlarına uygun düşmediği hususu da bir vakıa olarak komisyonumuzca tesbit ve kabul edilmiştir.

3. Türkiye'mizin gerçekleri ortadadır. Memleketimiz topyekûn okuyup yazma dâvasını henüz halledebilmiş değildir. Birleşik oy puslası usulü yararlı bir yönü bulunmadığı gibi, büyük ölçüde, oyların iptaline sebeb olmuş bulunmaktadır. Bu usul seçim giderlerini çoğalttığı gibi, Seçim Kanunundaki bâzı sürelerin artmasına sebeb olmuş, Yüksek Seçim Kuruluna gereksiz görevler tahmil etmiş bulunmaktadır. Bu yönleri itibariyle 298 sayılı Kanunun bununla ilgili 78 ve 103 ncü maddelerindeki değişikliğin kaldırılması suretiyle, durumun eski haline ifrağı komisyonumuzca kabul edilmiştir.

4. Hükümet, seçimlerde bütün seçmen niteliğini kazanmış vatandaşlarımızın oy kullanabilmelerini teminen, üçüncü madde ile, seçmen kütükleri hakkında tasarıda hüküm getirmiş ise de, Komisyonumuz; ilerde daimi seçmen kütüklerinin tanzimine kadar tatbikatta bâzı sakıncalar tevlidebileceği mülâhazası ve Kurucu Meclisin vücuda getirdiği sisteme bağlılığının da bir ifadesi olarak bu maddeyi, tasarı metninden tayyetmiş bulunmaktadır.

Böylece komisyonumuz siyasi partilerin her türlü çıkarlarını bir kenara iterek memleket gerçeklerine, Anayasamızın ruh ve mânasına daha uygun olduğuna samimiyetle inanarak, Kurucu Meclişe kabul edilmiş bulunan ve 1961 seçimlerinde başarı ile uygulanan sisteme avdet edilmesini muvafık mütalâa etmiş, kısmi Senato seçimlerinin yakın bir tarihte yapılacağı göz önünde tutularak İftüzüğün 70 ve mütaakıp maddeleri gereğince tasarının öncelik ve ivedilikle görüşülmesine karar verilmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

1 ncü madde — Hükümet tasarısındaki gerekçe prensibolarak komisyonumuzca benimsenmiş ve bu madde ile 304 sayılı Cumhuriyet Senatosu üyelerinin seçimi Kanununu değiştiren 447 sayılı Kanun ve 294, 304, 306 sayılı kanunların 533 ve 656 sayılı kanunlarla değiştirilen maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

2 ncü madde — Birinci madde ile yürürlükten kaldırılan hükümler yerine bu madde ile Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçiminde uygulanacak hükümler (Kurucu Meclişe benimsenen hükümler) yeniden yürürlüğe konulmaktadır.

İkinci maddenin (a) ve (b) bendleri; Hükümet tasarısındaki gerekçe benimsenerek aynen, (c) bendi ise prensip itibariyle Hükümet tasarısındaki gerekçe benimsenerek ve fakat yeniden yürürlüğe konulmak istenen hükümlerin tasarı metnine ithalini sağlayacak şekilde değiştirilerek kabul edilmiştir.

3 ncü madde — Raporun başında (gerekçe) kısmında izah olunan sebeplerle tasarının üçüncü maddesi metinden çıkarılmış ve dördüncü madde üçüncü madde olarak ve fakat ikinci maddenin (c) fıkrası gerekçesindeki espriye uygun tarzda ve Hükümet tasarısındaki gerekçe prensibolarak benimsenerek, değiştirilerek kabul edilmiştir.

4 ncü madde — Tasarının üçüncü maddesi metinden çıkarılmış olduğundan maddelerin numaraları değişmiş ve bu sebeple beşinci madde dördüncü madde olarak ve fakat ikinci maddenin (c) fıkrası gerekçesindeki espriye uygun tarzda ve Hükümet tasarısındaki gerekçe prensibolarak benimsenerek, değiştirilerek kabul edilmiştir.

5 ncü madde — Tasarının altıncı maddesi (üçüncü madde metinden çıkarılmış olduğundan maddelerin numaraları değişmiş olduğu cihetle) Hükümet tasarısındaki gerekçe prensibolarak benimsenerek, 5 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

6 ncı madde — Hükümet tasarısındaki gerekçe prensibolarak benimsenmiş ve fakat tasarının üçüncü maddesi metinden çıkarılmış olduğundan madde numaraları değıştiği için tasarının yedinci maddesi altıncı madde olarak kabul edilmiş ve ayrıca geçici altıncı madde olarak bu maddeye İstanbul ilinde boşalan yerler için seçim yapılması gerektiği takdirde, seçimin hangi numaralı seçim çevresinde yapılacağını Yüksek Seçim Kurulunun kur'a çekme suretiyle belli edeceğine dair hüküm ilâve edilmiş bulunmaktadır.

7 nei madde — Hükümet tasarısındaki gerekçe aynen benimsenerek ve fakat madde numaraları değıştiği için sekizinci madde yedinci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

8 nei madde — Yürürlük tarihini gösteren bu madde aynen ve fakat madde numaralarındaki değışiklik sebebiyle dokuzuncu madde sekizinci madde olarak kabul edilmiştir.

9 neu madde — Yürütmekle görevli makamı belirten bu madde aynen ve fakat madde numaralarındaki değışiklik sebebiyle onuncu madde dokuzuncu madde olarak kabul edilmiş bulunmaktadır.

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek, öncelik ve ivedilikle görüşülmek üzere işbu rapor, ekleri ile birlikte Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

17 . 2 . 1966

Geçici Komisyon Başkanı	Sözcü	Kâtip	
Ankara	Kastamonu	Kars	Amasya
<i>K. Bağcıoğlu</i>	<i>S. Keskin</i>	<i>C. N. Koç</i>	<i>N. Şener</i>
Kayseri	Niğde	Trabzon	Sivas
<i>A. A. Hacıpaşaoğlu</i>	<i>Y. Arıbaş</i>	Muhalifim, söz hakkım mahfuzdur	<i>T. Koraltan</i>
		<i>H. Orhon</i>	
Zonguldak	Nevşehir	İstanbul	Erzincan
<i>E. Çetiner</i>	Nuhalfim, söz hakkım saklıdır	Muhalifim,	Muhalifim,
	<i>S. H. Esatoğlu</i>	söz hakkım saklıdır	söz hakkım mahfuzdur
		<i>O. Birgit</i>	<i>Â. Sağıroğlu</i>
	Ordu	Konya	
	Tümüne muhalifim,	Muhalifim, söz	
	söz hakkım mahfuzdur	hakkım mahfuz	
	<i>R. Aybar</i>	<i>Y. Koçak</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçimlerinde uygulanacak hükümler hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — a) «Seçimlerle ilgili kanunların bâzi hükümlerinin değiştirilmesi hakkında 13 . 2 . 1965 gün ve 533 sayılı Kanunun;» 3, 4, 7, 8, 9 ve 12 nci maddeleri ile, 6 ncı maddesinin 1 nci fıkrasında ve 11 nci maddesinde yer alan (17 Nisan 1964 tarihli ve 447 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin 1 nci bendi ile değiştirilmiş olan 24 Mayıs 1961 tarihli ve 304 sayılı Cumhuriyet Senatosu Üyelerinin Seçimi Kanununun 1 nci maddesi gereğince Cumhuriyet Senatosu üyeleri seçiminde de uygulanan) şeklindeki ibareler,

b) «Seçimlerle ilgili kanunların bâzi hükümlerinin değiştirilmesi ve bu kanunlara bâzi hükümler eklenmesi hakkında 14 . 7 . 1965 gün ve 656 sayılı Kanunun;» 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 15 ve 16 ncı maddeleri,

c) «Cumhuriyet Senatosu Üyeleri Seçimi Kanununun değiştirilmesine dair 17 . 4 . 1964 gün ve 447 sayılı Kanun»,

Yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2. — Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçiminde;

a) 1 nci maddenin (a) ve (b) bendleri gereğince, «Seçimlerle ilgili kanunların bâzi hükümlerinin değiştirilmesi hakkında 13 . 2 . 1965 gün ve 533 sayılı Kanun» ve «Seçimlerle ilgili kanunların bâzi hükümlerinin değiştirilmesi ve bu kanunlara bâzi hükümler eklenmesi hakkında 14 . 7 . 1965 gün ve 656 sayılı Kanunun,» yürürlükten kaldırılan maddeleri dışında kalan hükümleri,

b) 13 . 7 . 1965 gün ve 648 sayılı Siyasi Partiler Kanununun geçici 1 nci maddesi hükmü,

c) İşbu kanunun 3 ilâ 7 nci maddeleri hükümleri saklı kalmak üzere: «Seçimlerin temel hükümleri ve seçmen kütükleri hakkında 26 . 4 . 1961 gün ve 298 sayılı Kanunun,» 24 . 5 . 1961 gün ve 304 sayılı Cumhuriyet Senatosu Üyelerinin Seçim Kanununun» ve «25 . 5 . 1961 gün ve 306 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununun,» 22 Nisan 1964 tarihinden

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçimlerinde uygulanacak hükümler hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin seçiminde;

a) 1 nci maddenin (a) ve (b) bendleri gereğince, «Seçimlerle ilgili kanunların bâzi hükümlerinin değiştirilmesi hakkında 13.2.1965 gün ve 533 sayılı Kanun» ve «Seçimlerle ilgili kanunların bâzi hükümlerinin değiştirilmesi ve bu kanunlara bâzi hükümler eklenmesi hakkında 14.7.1965 gün ve 656 sayılı Kanunun» yürürlükten kaldırılan maddeleri dışında kalan hükümleri,

b) 13.7.1965 gün ve 648 sayılı Siyasi Partiler Kanununun geçici 1 nci maddesi hükmü,

c) İşbu kanunun 3 ilâ 7 nci maddeleri hükümleri saklı kalmak üzere;

I - 24.5.1961 tarih ve 304 sayılı «Cumhuriyet Senatosu üyelerinin seçimi Kanunu»; bu kanunun 22 Nisan 1964 tarihinden önce yürürlükte olan ve aşağıda metinleri yazılı bulunan 1, 2, 6, 8, 9, 10, 12 nci maddeleri, 13 ncü maddenin 1, 2 ve 3 ncü fıkraları ve 14, 15, 16, 17, 18 ve 19 ncü maddeleri hükümleri ve ilişkisi 1 sayılı liste ile;

Hü.

önce yürürlükte olan hükümleri;
Uygulanır.

Geçici Komisyonun değişikliği

«Madde 1. — Cumhuriyet Senatosu üyeleri seçimi, tek derecelidir; çoğunluk usulüne göre, genel, eşit ve gizli oyla, bütün yurttan aynı günde yapılır.

Seçmen, oyunu kendisi ve tam bir serbestlikle kullanır.

Oyların sayımı, dökümü ve tutanaklara bağlanması, açık olarak yapılır.»

«Madde 2. — Cumhuriyet Senatosu üyeleri seçiminde, her il, bir seçim çevresidir. Ancak; Ankara, İstanbul, İzmir illeri ilâşik (1) sayılı listede yazılı olduğu şekilde üçer seçim çevresine bölünmüştür.»

«Madde 6. — Anayasanın 68 nci maddesi gereğince, milletvekilliğine seçilme yeterliği olmayanlar, Cumhuriyet Senatosu üyeliğine de seçilemezler.»

«Madde 8. — Hiçbir Siyasi Partiye kayıtlı olmayan kimselerin, her hangi bir siyasi parti tarafından aday gösterilmeleri yazılı muvafakatlerine bağlıdır.

Bir siyasi partinin aday listesine girmiş bulunan kimse, diğer bir siyasi parti tarafından her hangi bir seçim çevresi için aday gösterilemez.»

«Madde 9. — Milletvekili Seçimi Kanununun 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22 nci maddeleri, Cumhuriyet Senatosu üyelerinin seçiminde de uygulanır.»

«Madde 10. — Siyasi partilerin aday listelerinin kesinleşmesinden sonra, ölüm veya istifa suretiyle boşalan yerlere partilerin merkezlerindeki yetkili organlar tarafından, en geç, oy verme gününden önceki yedinci gün saat on-yediye kadar, aday gösterilebilir.»

«Madde 12. — Seçmen, dilediği adayları yazarak oy pusulası doldurmakta serbest olduğu gibi, basılı oy pusulalarında yazılı isimlerden dilediğini söylebilir ve yerlerine başka adayların isimlerini yazabilir.»

«Madde 13. — Belli aday sayısından daha az sayıda ad yazılı olan oy pusulaları olduğu gibi kabul edilir. Kurulca okunamayan adlar hesaba katılmaz.

Hü.

Geçici Komisyonun değiştirişi

Aynı ad birkaç defa yazılmış ise, tek oy sayılır.

Puslada seçilecek aday sayısından fazla ad bulunduğu takdirde, sondan başlanarak fazla adlar hesaba katılmaz.»

«Madde 14. — İl seçim kurulu, ilçe seçim kurullarından gelen tutanakları birleştirerek il seçim çevresindeki;

1. Seçmenlerin sayısını,
2. Oy kullanan seçmenlerin sayısını,
3. İtiraz edilmiş veya ihtilâflı görülmüş olup da, muteber sayılarak hesaba katılan oy puslaları sayısını,
4. Muteber sayılmıyan ve hesaba katılmıyan oy puslaları sayısını,
5. Muteber tutulan veya hesaba katılan oy puslaları genel toplamını,

6. Soyadı alfabe sırasına göre, adayların aldıkları oy sayısını, (lakam ve yazı ile),

Gösteren bir tutanak düzenler ve çoğunluk usulüne göre, seçilmiş olanları belirtir.

İl seçim kurulu, Cumhuriyet Senatosu üyeliğine seçildikleri anlaşılanlara derhal bir tutanak verir ve bu tutanaklardan ikişer nüshasını en seri vasıtalar ile Yüksek Seçim Kuruluna gönderir. Ayrıca, Cumhuriyet Senatosu üyeliğine seçilenler belli olur - olmaz, seçilenlerin ad ve soyadlarını ve parti adayı iseler mensub oldukları siyasi partiyi en seri şekilde telgrafla (ve varsa ayrıca telefon veya telsiz ile) Yüksek Seçim Kuruluna bildirir.

Cumhuriyet Senatosu üyeliğine seçildikleri anlaşılanlara tutanaklarını verir ve bu tutanaklardan ikişer nüshasını Yüksek Seçim Kuruluna gönderir.»

«Madde 15. — Seçim sonuçlarının ilân ve yayımında, Milletvekili Seçimi Kanununun 35 ve 36 nci maddeleri uygulanır.»

«Madde 16. — Seçim delillerinin saklanması, Milletvekili Seçimi Kanununun 37 nci maddesi uyarınca yapılır.»

«Madde 17. — Cumhuriyet Senatosu üyeleri tutanaklarına yapılan itiraz, oyların dökümüne, sayımına ilişkin olduğu ve yeniden yapılan döküm, sayım ve hesap sonucunda tutanağın iptaline karar verildiği takdirde, yapılan

Hü.

Geçici Komisyonun değiştirilmesi

döküm, sayım ve hesaba göre seçilmiş olduğu anlaşılana Yüksek Seçim Kurulu tarafından tutanak verilir.

Bir seçim çevresinde yapılan seçimin, seçilenlerden bir veya daha fazlasının seçimlerinin veya tutanaklarının; seçim işlemleri veya diğer sebeplerle iptaline karar verildiği takdirde, o seçim çevresinde yeniden seçim yapılır ve Yüksek Seçim Kurulu seçiminin yenilenmesine dair kararlarla birlikte, o çevrede yeniden seçimin yapılacağını Resmî Gazete ve diğer vasıtalarla derhal ilân eder.

Bu ilândan sonra gelen altmışıncı günü takibeden ilk Pazar günü oy verme günüdür.»

«Madde 18. — Adaylıkların geçici olarak ilânından itibaren iki gün içinde, il seçim kuruluna itiraz edilebilir.

İtirazlar, il seçim kurullarınca, en geç, oy verme gününden önceki yirmibeşinci gün akşamına kadar karara bağlanır.

İlgililer, bu kararlara karşı iki gün içinde, Yüksek Seçim Kuruluna itiraz edebilirler.

Yüksek Seçim Kurulu, üç gün içinde ve en geç, kesin aday listelerinin ilânı gününe kadar bu itirazları karara bağlar.»

«Madde 19. — Bu kanunda özel bir hüküm bulunmayan hallerde, «Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri» hakkındaki Kanunun, bu kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.»

II - 26 . 4 . 1961 tarih ve 298 sayılı «Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri hakkında Kanun»; bu Kanunun 20 Şubat 1965 tarihinden önce yürürlükte olan ve aşağıda metinleri yazılı bulunan 78 ve 103 nolu maddeleri hükümleri ile birlikte, ve;

«Madde 78. — Sandık kurullarında kapalı oy verme yerine konmak üzere o seçim çevresinde bağımsız aday varsa, boş ve beyaz kâğıtlar bulundurulur. Siyasi partilerle bağımsız adayların seçmenlere dağıtacakları basılı oy pusulası renkli olabilir ve bunlarda kendilerince kabul edilmiş özel işaretler basılı bulunabilir.

Bu işaretlerin 2596 sayılı Kanun hükümlerine göre kullanılması gerekir.

Bir siyasi partinin kendisince kabul edilmiş bulunan özel işaret ve benzerleri diğer siyasi

Hü.

Geçici Komisyonun değiştirilmesi

partiler ve bağımsız adaylar tarafından kullanılamaz.

Partiler ve bağımsız adayların oy puslalarında kullanacakları renk ve özel işaretleri aday gösterme süresinin bitmesinden en çok üç gün içinde Yüksek Seçim Kuruluna bildirmeleri gerekir. Bu süre içinde bildirmiyenler renkli oy puslası ve özel işaret kullanamazlar.

Renk ve özel işaretler birbirine benzerse, önce bildirilen kabul ve diğeri reddolunur. Ret iki gün içinde ilgili siyasi parti veya adaya bildirilir.

Bunlar üç gün içinde yenisini vermezler veya verdikleri renk ve özel işaret yine kendisinden önce verilmiş diğerk renk ve işarete benzerse artık o parti ve bağımsız aday renk ve işaret kullanamaz.

Siyasi partilerle bağımsız adayların oy verme yerlerine konulmasını istiyebilecekleri basılı oy puslaları oy verme gününden bir gün önce sandık kurulları başkanlarına teslim olunur.»

«Madde 103. — Aşağıda yazılı oy puslaları muteber değildir :

1. Sandık kurulunca verilen tek biçim ve renkte çift mühürlü bir zarftan başka zarfa konulmuş bulunan oy puslaları,

2. Hangi seçmen tarafından atıldığı belli olacak şekilde imza, mühür veya işaret taşıyan zarfa konulmuş oy puslaları,

3. İmzalı veya mühürlü veya seçmenin kim olduğunu belirten her hangi bir işaret taşıyan oy puslaları,

4. Hangi partiye veya bağımsız adaya ait olduğu belli olmıyan oy puslaları,

5. Yukarıki bendler dışında kalan ve özel kanunlarınca muteber sayılmıyan oy puslaları,

Bir zarfta, partilere veya bağımsız adaylara ait birden fazla muhtelif oy puslaları çıktığı takdirde, bu puslalardan hiçbiri muteber olmaz.

Aynı adları taşıyan pusladan birkaç tane çıkması halinde bunlar tek pusla sayılır.»

III - 25 . 5 . 1961 gün ve 306 sayılı «Milietvekili Seçimi Kanunu»; Bu kanunun 20 Şubat 1965 tarihinden önce yürürlükte olan ve aşağıda metinleri yazılı bulunan 32 ve 35 nci maddeleri ile; 18 nci maddesinin 1 nci fıkrası; 19 ncu maddenin 1 nci fıkrası; 22 nci maddenin 1 nci fıkrası; 24 ncu maddenin (a) bendi; 27 nci

Geçici Komisyonun değiştirilişi

maddenin 2 nci bendi ve 39 ncu maddenin 1 nci fıkrası hükmü ile birlikte;

Uygulanır.

«Madde 32. — Siyasi partilerin ve bağımsız adayların elde ettikleri milletvekilliği sayısı, aşağıdaki şekilde hesaplanır :

Seçime katılmış olan siyasi partilerin ve bağımsız adayların adları altalta ve aldıkları muteber oy sayıları da hizalarına yazılır. Bu rakamlar, önce bire, sonra ikiye, sonra üçe... İlä, o çevrenin çıkaracağı milletvekili sayısına ulaşmaya kadar bölünür. Elde edilen paylar, parti ayırımı yapılmaksızın en büyükten, en küçüğe doğru sıralanır. Milletvekilleri, bu payların sahibi olan partilere ve bağımsız adaylara, rakamların büyüklük sırasına göre tahsis olunur.

Son kalan milletvekilliği için birbirine eşit rakamlar bulunduğu takdirde, bunlar arasında ad çekilmek suretiyle tahsis yapılır.

Bir seçim çevresinde, kullanılan muteber oy puslaları toplamının, o çevreden çıkacak milletvekili sayısına bölünmesiyle elde edilecek sayıdan az oy alan siyasi partilere veya bağımsız adaylara milletvekilliği tahsis edilmez. Bu gibi hallerde, milletvekilliği elde edemiyen siyasi partiler veya bağımsız adaylar ve aldıkları oylar nazara alınmaksızın milletvekillikleri geriye kalan partiler ve bağımsız adaylar arasında yukarıki fıkraya gereğince paylaştırılır.

Şayet seçime katılan siyasi partilerden ve bağımsız adaylardan hiçbiri yukarıki fıkrada gösterilen sayı kadar oy almamışlarsa, milletvekillikleri gene ikinci fıkraya hükümlerine göre paylaştırılır.»

«Madde 35. — Yukarıdaki maddenin birinci fıkrası gereğince il seçim kurullarından bilgi verildikçe, Yüksek Seçim Kurulu bu bilgileri bekletmeden radyo ile derhal yayınlar.

Yukarıki maddenin birinci fıkrası gereğince bütün illerden verilecek bilgiler tamamlanır tamamlanmaz, tasdikli tutanak suretlerinin alınması veya itiraz varsa bu itirazların incelenerek karara bağlanması beklenmeksizin, her partinin kazandığı milletvekili sayısı ve milletvekili seçilenlerin ad ve soyadları Yüksek Seçim Kurulunca radyo ile derhal ilân olunur.

Hü.

Geçici Komisyonun değiştirilişi

Seçim sonuçlarını gösteren tutanakların bütün illerden gönderilmesi üzerine, Yüksek Seçim Kurulu, en kısa zamanda radyo ve Resmî Gazete ile ikinci bir bildiri yayımlıyarak iller itibariyle, milletvekili seçilenlerin ad ve soyadlarını, seçmen sayısını, oy kullanan seçmen sayısını, seçime katılma nisbetini, muteber oy puslası sayısını, her partinin ve bağımsız adayların kazandıkları oy puslası sayısını açıklar.

Devlete ait bütün ulaştırma ve haberleşme arağları, seçim kurulları arasında arağ, gereğ, haber yazı ve bilgilerin ulaştırılmasında öncelikle kullanılır.»

«Madde 18. — Her sınıftan muvazzaf subaylarla askerî memur, askerî adli hâkim ve astsubaylardan ordudan ayrılma haklarını kazanmış bulunanlar :

Genel ve ara seçimlerin başlangıcından iki ay önce, seçimin yenilenmesine karar verilmesi halinde, yenileme kararının ilânından başlıyarak yedi gün içinde, ayrılma isteğinde bulunmadıkça, görevli oldukları veya emirleri altındaki askerî birlik ve müesseselerin bulunduğu seçim çevrelerinden ve oy verme gününden en az kırk gün önce ayrılma isteğinde bulunmadıkça yurdun hiçbir seçim çevresinden, adaylıklarını koyamazlar, aday gösterilemezler ve seçilemezler.»

«Madde 19. — Milletvekilliği adaylığı için oy verme gününden önceki otuzuncu gün saat onyediye kadar müracaat edilir.»

«Madde 22. — Adaylıklar kesinleştikten sonra, Yüksek Seçim Kurulu bütün adayları, oy verme gününden önceki yirminci gün, seçim çevreleri itibariyle radyo ve Resmî Gazete ile ilân eder.»

«Madde 24. —

a) Siyasi partiler için, bu kanunda yazılı usuller gereğince sıraya konulmuş olan adayların adlarını gösteren basılı oy puslaları,»

«Madde 27. —

2. Siyasi parti adayları için, basılı oy puslalarından başka oy puslaları,»

«Madde 39. — Adaylıkların geçici olarak ilânından itibaren iki gün içinde il seçim kuruluna itiraz edilebilir. İtirazlar, il seçim kurullarınca, en geç, oy verme gününden önceki yirmi beşinci gün akşamına kadar karara bağlanır.»

Hü.

Geçici Komisyonun değiştirilişi

(1) SAYILI LİSTE

Çıkaracağı Cum-
huriyet Senatosu
üye sayısı

ANKARA

1 numaralı seçim çevresi :

Ankara (Merkez ilçesi)

Altındağ İlçesi

Çubuk »

Kalecik »

Sulakyurt » 3

Delice »

Kırıkkale »

Keskin »

2 numaralı seçim çevresi :

Yenimahalle İlçesi

Ayaş »

Beypazarı »

Güdül »

Kızılcahamam » 1

Çamlıdere »

Nallıhan »

3 numaralı seçim çevresi :

Çankaya İlçesi

Balâ »

Şereflikoçhisar » 3

Haymana »

Polatlı »

Elmadağ »

İSTANBUL

1 numaralı seçim çevresi :

Eminönü İlçesi

Eyüp »

Bakırköy »

Fatih »

Zeytinburnu » 5

Çatalca »

Silivri »

Hü.

Geçici Komisyonun değiştirilişi

Çıkaracağı Cum-
huriyet Senatosu
üye sayısı

2 numaralı seçim çevresi :

Beyoğlu	İlçesi	
Şişli	»	
Beşiktaş	»	3
Sarıyer	»	

3 numaralı seçim çevresi :

Adalar	İlçesi	
Beykoz	»	
Kadıköy	»	
Üsküdar	»	2
Kartal	»	
Şile	»	
Yalova	»	

İZMİR

1 numaralı seçim çevresi :

İzmir (Merkez ilçesi)	İlçesi	
Seferihisar	İlçesi	
Urla	»	3
Çeşme	»	
Karaburun	»	

2 numaralı seçim çevresi :

Karşıyaka	İlçesi	
Menemen	»	
Foça	»	
Dikili	»	
Bergama	»	1
Kınık	»	

3 numaralı seçim çevresi :

Bornova	İlçesi	
Kemalpaşa	»	
Torbali	»	
Selçuk	»	
Bayındır	»	2
Tire	»	
Ödemiş	»	
Kiraz	»	

Hü.

Geçici Komisyonun değişikliği

MADDE 3. — Seçimlerin temel hükümleri ve seçmen kütükleri hakkında 26 . 4 . 1961 gün ve 298 sayılı Kanununun 46 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

«Kütüklerin ve sandık seçmen listelerinin kesinleşmesi :

Madde 46. — Askı süresi sona erdikten ve itirazlar üzerine verilen kararlar ve bu kararlara göre yapılan işlemler tamamlandıktan ve gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra, kütükler ve sandık seçmen listeleri kesinleşir.

Düzeltilme işlemleri 39 ncü ve 40 ncü maddelerde olduğu gibi ilçe seçim kurulu başkanı tarafından ayrıca onaylanır. düzeltme olmamış ise bu husus kütük ve sandık seçmen listelerinin sonuna kaydolunur.

Siyasi partilere verilmiş olan sandık seçmen listeleri de istekleri üzerine son şekline göre düzeltilir.

Seçmen kütükleri ile sandık seçmen listelerinin, kesinleşmeye ilişkin süreler saklı kalmak üzere, en geç oy verme gününden önceki 20 ncü gün akşamına kadar tamamlanmış ve kesinleşmiş olması şarttır.

Kesinleşen kütükler ve sandık seçmen listeleri üzerinde hiçbir değişiklik yapılamaz. Ancak;

a) Oy verme niteliğine sahip, seçmen olup da kesinleşmiş bulunan seçmen kütüklerine ve bu kütüklere göre düzenlenen sandık seçmen listelerine kaydedilmiş bulunan, oy verme gününden beş gün öncesine kadar, o yer ilçe seçim kurulu başkanına başvurarak, seçmen kütüklerine ve sandık seçmen listelerine kayıtlarının yapılması için müracaat edebilirler.

İlgilinin; nüfus hüviyet cüzdanı, halen ikâmet etmekte olduğu mahalle veya köyün ihtiyar kurulundan verilmiş bir oturma belgesi ve varsa, çalıştığı iş veya göreve ait alâkalı daire, müessese veya iş yerinden verilmiş onanlı bir belge ile yapacağı müracaat üzerine; ilçe seçim kurulu başkanı, bu belgelerle birlikte müracaatçının adli sicil kayıtlarına göre sabıka durumunu da inceledikten sonra, bu kanunun 7 ve 8 ncü maddeleri gereğince, kendisinin seçmen kütüğüne ve sandık seçmen listesine kaydı gerekli ve o y verme niteliğine sahip seçmen bulunduğu sonucuna varırsa, bu konuda bir karar vererek,

Hü.

Geçici Komisyonun değiştirisi

seçmeni, kütüğe ve sandık seçmen listesine ilâve eder.

İlçe seçim kurulu başkanının yukarıdaki fıkraya uyarınca, yaptığı inceleme sonucu ve gerektiğinde yalnız müracaatçıyı dinledikten sonra vereceği kararlar kesindir.

Kesinleşen seçmen kütüklerinde ve bu kütüklere göre düzenlenmiş sandık seçmen listelerinde kayıtlarının bulunması gerektiğine dair, haklarında ilçe seçim kurulu başkanı tarafından karar verilenler, ilçe seçim kurulu başkanının belli edeceği bir sandıkta oylarını kullanabilirler.

b) Kütüğüne yazılı bulunduğu seçim bölgesinden görev dolayısıyla ayrılmış olan seçmenlerle, bunların seçmen yeterliğine haiz aile fertleri, nezdinde görev yapılan daire veya kuruluğun yetkili amiri tarafından verilmiş resmî bir belge ve mevcut seçmen kartları ile, oy verme gününden on gün öncesine kadar buldukları yer ilçe seçim kurulu başkanına başvurarak, o yerde oy verme talebinde bulunabilirler.

İlçe seçim kurulu başkanı bu konuda yapılacak müracaat üzerine, seçmenin evvelce kütüğüne kayıtlı olduğu yer ilçe seçim kurulu başkanına müracaatı derhal telgrafla bildirecek, orada oy kullanılmıyacak seçmenin kayıtlı olduğu kütük ve sandık seçmen listesinden kaydının silinmesini ve bu cihetin bildirilmesini ister. Gelecek cevap üzerine de, ittihaz edeceği kesin bir kararla, seçmeni bulunduğu yer seçmen kütüğüne ve sandık seçmen listesine ilâve eder.

Bu şekilde kütüğe ve sandık seçmen listesine ilâve olunan seçmene evvelce verilmiş olan seçmen kartı iptal edilerek, yeni bir seçmen kartı verilir ve seçmen, listesine dâhil edildiği sandıkta oyunu kullanabilir.

Yukarda (a) ve (b) bendlerinde belirtilen şekilde, kütüklere ve sandık seçmen listelerine yapılan ilâve kayıt işlemlerinden sonra; ilçe seçim kurulu başkanı, karar gereğince yapılan ilâve kayıtlar hakkında lüzumlu meşruhatı verir ve bu kanunun 39 ve 40 ncı maddelerinde olduğu gibi mühürleme, imzalama ve onaylama işlemini yapar, ayrıca siyasi partilere verilmiş olan sandık seçmen listeleri de istekleri üzerine, son şekline göre düzeltilir.»

Hü.

MADDE 4. — 25 . 5 . 1961 gün ve 306 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 33 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Siyasi parti adaylarından seçilenlerin tesbiti,

Madde 33. — Siyasi parti adaylarından seçilenler, aşağıdaki şekilde tesbit edilir :

32 nci madde gereğince, her partinin kazandığı milletvekilliği sayısı tesbit edildikten sonra, her parti için ayrı ayrı olmak üzere; adayların adları, parti aday listesindeki sıraya göre alt alta yazılır. Yüksek Seçim Kuruluna verilen aday listelerindeki sıra, seçimlerde, partilerin kazandıkları milletvekilliklerinin sırasının tesbitinde esas olur ve her seçim çevresinde 32 nci maddenin 2 nci fıkrası gereğince partilere düşen milletvekilliği sayısı kadar milletvekili, her parti listesinin başından itibaren sayılmak suretiyle seçilmiş sayılır.

Bu işlemler açık olarak yapılır ve adaylarla müşahitler nazır bulunabilirler.

İl seçim kurulu başkanı, milletvekilliğine seçilenleri gösteren tutanağın bir suretini, o seçim çevresinde derhal ilân ettirir; diğer bir suretini de bir hafta süre ile il seçim kurulu kapısına astırır.»

MADDE 5. — 24 . 5 . 1961 gün ve 304 sayılı Cumhuriyet Senatosu üyelerinin Seçimi Kanununun 7 nci maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Şu kadar ki, siyasi partilerin seçime katılabilmeleri için, kendi tüzüklerine göre ilk genel kongrelerini yapmış olmaları ve en az onmeş ilde, en az altı ay evvel il ve ilçe teşkilâtı kurmuş bulunmaları veya ilk genel kongrelerini yapmış olmak kaydı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısında gruba sahibolmaları ve teşkilâtı olsun veya olmasın en az onbeş ilin her birinde o seçim çevresinin çıkaracağı Cumhuriyet Senatosu üye sayısına eşit sayıda aday göstermeleri gerekir.»

Geçici Komisyonun değişikliği

MADDE 3. — Aşağıda yazılı madde, 25 . 5 . 1961 gün ve 306 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununa, 33 ncü madde olarak eklenmiştir :

Siyasi parti adaylarından seçilenlerin tesbiti

Madde 33. — Siyasi parti adaylarından seçilenler, aşağıdaki şekilde tesbit edilir.

32 nci madde gereğince her partinin kazandığı milletvekilliği sayısı tesbit edildikten sonra, her parti için ayrı ayrı olmak üzere; adayların adları parti aday listesindeki sıraya göre altalta yazılır. Yüksek Seçim Kuruluna verilen aday listelerindeki sıra, seçimlerde, partilerin kazandıkları milletvekilliklerinin sırasının tesbitinde esas olur ve her seçim çevresinde 32 nci maddenin 2 nci fıkrası gereğince partilere düşen milletvekilliği sayısı kadar milletvekili, her parti listesinin başından itibaren sayılmak suretiyle seçilmiş sayılır.

Bu işlemler açık olarak yapılır ve adaylarla müşahitler hazır bulunabilirler.

İl Seçim Kurulu Başkanı, milletvekilliğine seçilenleri gösteren tutanağın bir suretini, o seçim çevresinde derhal ilân ettirir; diğer bir suretini de bir hafta süre ile il seçim kurulu kapısına astırır.

MADDE 4. — Aşağıda yazılı madde; 24 . 5 . 1961 gün ve 304 sayılı Cumhuriyet Senatosu Üyelerinin Seçimi Kanununa, 7 nci madde olarak eklenmiştir.

Adaylık

Madde 7. — Seçilme yeterliğine sahip her vatanş Cumhuriyet Senatosu üyeliğine adaylığını koyabilir. Siyasi partilerin genel merkezlerindeki yetkili organları da, bu partilerin teşkilâtı bulunan seçim çevreleri için, o çevrenin seçebileceği Cumhuriyet Senatosu üyeliği sayısı kadar, aday gösterebilir.

Şu kadarki, siyasi partilerin seçime katılabilmeleri için, kendi tüzüklerine göre ilk genel kongrelerini yapmış olmaları ve en az onbeş ilde en az altı ay evvel il ve ilçe teşkilâtı kurmuş bulunmaları veya ilk genel kongrelerini yapmış olmak kaydıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi birleşik toplantısında gurupa sahibolmaları ve teşkilâtı olsun veya olmasın en az onbeş ilin her birinde

Hâ.

MADDE 6. — 13 . 7 . 1965 gün ve 648 sayılı **Siyasi Partiler Kanununun** 128 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Madde 128. — 25 Mayıs 1961 tarihli ve 306 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 15 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Siyasi partilerin adaylarını tesbit etmeleri

Madde 15. — Siyasi partiler, aday listelerini ve adaylarının listelerdeki sıralarını kanuna ve kendi tüzük ve yönetmeliklerine göre seçim kurullarının denetiminde oy verme gününden önceki otuzbeşinci gün yapılacak bir önseçimle tesbit ederler.

Siyasi partilerin yetkili organ veya kurul veya mercilerince aday gösterilmesi ve adayların sırasının tesbit edilmesi konusunda kanun ile parti tüzük ve yönetmeliklerinde yer alan hükümler saklıdır.»

MADDE 7. — 24 . 5 . 1961 tarih ve 304 sayılı Cumhuriyet Senatosu Üyelerinin Seçimi Kanununa aşağıdaki 4 ve 5 nci geçici maddeler eklenmiştir :

«Geçici madde 4. — Bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak Cumhuriyet Senatosu üyelerinin 2 nci, üçte birinin yenilenmesi seçimine mahsus olmak üzere; siyasi partilerce, önseçimlere katılacak partili seçmenler, 10 Ekim 1965 tarihinde yapılan Milletvekili Genel Seçiminde uygulanan usullere göre tesbit edilir.

Geçici madde 5. — 13 . 7 . 1965 tarih ve 648 sayılı Siyasi Partiler Kanununun geçici 2 nci maddesi hükmü; bu kanunun yürürlüğe girmesini takibedecek, Cumhuriyet Senatosu üyelerinin 2 nci üçte birinin yenilenmesi seçiminde de uygulanır.»

Geçici Komisyonun değişikliği

o seçim çevresinin çıkaracağı Cumhuriyet Senatosu üye sayısına eşit sayıda aday göstermeleri gerekir.

MADDE 5. — 13 . 7 . 1965 gün ve 648 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 128 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 128. — 25 Mayıs 1961 tarihli ve 306 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 15 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Siyasi partilerin adaylarını tesbit etmeleri

Madde 15. — Siyasi partiler, aday listelerini ve adaylarının listelerdeki sıralarını kanuna ve kendi tüzük ve yönetmeliklerine göre seçim kurullarının denetiminde oy verme gününden önceki otuzbeşinci gün yapılacak bir önseçimle tesbit ederler.

Siyasi partilerin yetkili organ veya kurul veya mercilerince aday gösterilmesi ve adayların sırasının tesbit edilmesi konusunda kanun ile parti tüzük ve yönetmeliklerinde yer alan hükümler saklıdır.»

MADDE 6. — 24 . 5 . 1961 tarih ve 304 sayılı Cumhuriyet Senatosu Üyelerinin Seçimi Kanununa aşağıdaki 4, 5 ve 6 nci maddeler eklenmiştir :

«Geçici Madde 4. — Bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak Cumhuriyet Senatosu üyelerinin 2 nci, üçte birinin yenilenmesi seçimine mahsus olmak üzere; siyasi partilerce, önseçimlere katılacak partili seçmenler, 10 Ekim 1965 tarihinde yapılan Milletvekili Genel Seçiminde uygulanan usullere göre tesbit edilir.

Geçici Madde 5. — 13 . 7 . 1965 tarih ve 648 sayılı Siyasi Partiler Kanununun geçici 2 nci maddesi hükmü; bu kanunun yürürlüğe girmesini takibedecek, Cumhuriyet Senatosu üyelerinin 2 nci üçte birinin yenilenmesi seçiminde de uygulanır.»

Geçici Madde 6. — 24 . 5 . 1961 gün ve 304 sayılı kanunun 4 ncü maddesinin 3 ncü fıkrası gereğince, İstanbul ilinde boşalan yerler için seçim yapılması gerektiği takdirde; seçimin hangi numaralı seçim çevresinde yapılacağı, Yüksek Seçim Kurulu tarafından kur'a çekme ile belli edilir.»

Hü.

MADDE 8. — 13 . 7 . 1965 gün ve 648 sayılı Siyasi Partiler Kanununa aşağıdaki madde eklenmiştir :

«Ek madde — Siyasi partilerin kendi tüzük ve yönetmeliklerine göre il ve ilçe teşkilâtlarını kuracak kimselerin, o il ve ilçede en az 3 aydan beri ikamet etmeleri gerekir.

Birinci fıkra gereğince, bir siyasi partinin il ve ilçe teşkilâtını kuranlar, aynı partinin diğer bir il ve ilçe teşkilâtını kuramazlar.

Bu madde hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında, üç aydan altı aya kadar hapis cezası hükmolunur.

MADDE 9. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

12 . 1 . 1966

Başbakan	Devlet Bakanı
<i>S. Demirel</i>	<i>C. Bilgehan</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>R. Sezgin</i>	<i>K. Ocak</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>A. F. Alişan</i>	<i>H. Dinçer</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>A. Topaloğlu</i>	<i>F. Sükan</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>İ. S. Çağlayangil</i>	<i>İ. Gürsan</i>
Millî Eğitim Bakanı V.	Bayındırlık Bakanı
<i>C. Bilgehan</i>	<i>E. Erdinç</i>
Ticaret Bakanı	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı
<i>M. Zeren</i>	<i>E. Somunoğlu</i>
Güm. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>İ. Tekin</i>	<i>B. Dağdaş</i>
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
<i>S. Öztürk</i>	<i>A. N. Erdem</i>
Sanayi Bakanı	Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
<i>M. Turgut</i>	<i>İ. Deriner</i>
Turizm ve Tanıtma Bakanı	İmar ve İskân Bakanı
<i>N. Kürşad</i>	<i>H. Menteseoğlu</i>
Köy İşleri Bakanı	
<i>S. O. Avcı</i>	

Geçici Komisyonun değişikliği

MADDE 7. — 13 . 7 . 1965 gün ve 648 sayılı Siyasi Partiler Kanununa aşağıdaki madde eklenmiştir.

«Ek madde — Siyasi partilerin kendi tüzük ve yönetmeliklerine göre il ve ilçe teşkilâtlarını kuracak kimselerin, o il ve ilçede en az 3 aydan beri ikamet etmeleri gerekir.

Birinci fıkra gereğince, bir siyasi partinin il ve ilçe teşkilâtını kuranlar aynı partinin diğer bir il ve ilçe teşkilâtını kuramazlar.

Bu madde hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında, üç aydan altı aya kadar hapis cezası hükmolunur.

MADDE 8. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 9. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.